

Bevoegdheid leraren basisonderwijs

19 november 2018

Conclusie

- In oktober 2017 heeft 97 procent van de leraren in het primair basisonderwijs geboren na 1970 een bevoegdheid om les te geven in het basisonderwijs, 1,8 procent heeft een bevoegdheid tot het geven van bewegingsonderwijs of kunstvakonderwijs
- Van 1,1 procent van de basisschoollerares hebben we geen geschikte bevoegdheid kunnen achterhalen.
- Mannen staan vaker onbevoegd voor de klas dan vrouwen en leraren in de leeftijdsklasse 40 tot en met 46 jaar vaker dan leraren onder de 40 jaar
- In de regio Groot Amsterdam, Haaglanden en in de Gooi en Vechtstreek werken procentueel de meeste onbevoegde leraren
- Van de G4 werken in de gemeente Utrecht procentueel de minste onbevoegde leraren

Inleiding

De afgelopen jaren is veel gezegd en geschreven over de bevoegd gegeven lessen in het voortgezet onderwijs. Door het verwachte lerarentekort is de focus nu ook komen te liggen op de bevoegdheid van groepsleerkrachten in het basisonderwijs.

In de ze notitie zullen we kijken hoeveel leraren in het basisonderwijs een bevoegdheid hebben om les te geven in het basisonderwijs.

Definitie

De registratie van studenten en diploma's in het hoger onderwijs (BRON HO) bestaat sinds halverwege de jaren tachtig. We kunnen dus niet van alle leraren zeggen of ze bevoegd zijn om les te geven in het basisonderwijs. In eerdere onderzoeken over de opleiding van leraren is ervan uitgegaan dat we over de groep leraren die geboren zijn na 1968 met zekerheid iets kunnen zeggen over wat voor opleiding ze hebben genoten. Uit een analyse naar het geboortjaar van onbevoegde leraren in het basisonderwijs (zie bijlage 1) is gebleken dat de data vervuild wordt als we de selectie van het geboortjaar niet twee jaar later leggen. Voor deze analyse nemen we dus alleen leraren mee die geboren zijn na 1970.

Leraren geboren na 1970 die geen onderwijsnummer hebben, hebben we in deze analyse niet meegenomen. Dit zijn mensen die niet bekend zijn als deelnemer van het Nederlandse onderwijssysteem. Het vermoeden is dit doorgaans buitenlandse leraren zijn die in Nederland werken, bijvoorbeeld bij internationale scholen.

We hebben in deze analyse alleen leraren meegenomen die werken in het basisonderwijs; leraren in het speciaal (basis)onderwijs hebben we hier buiten beschouwing gelaten. Leraren die niet in loondienst zijn bij een schoolbestuur kunnen niet in deze analyse worden meegenomen aangezien we daar geen gegevens van hebben.

In de functiegroep leraren zitten ook vakleraren zoals gymleraren en muziekleraren. Op basis van opleidingsgegevens kunnen we achterhalen of personen bevoegd bewegingsonderwijs of een kunstvak mogen geven.

Bevoegdheid

Om bevoegd te kunnen werken in het basisonderwijs zijn er twee mogelijkheden. De eerste is de hbo-opleiding leraar basisonderwijs (PABO), de tweede is de universitaire lerarenopleiding. Er bestaat ook nog de hybride docent, die geen bevoegdheid nodig heeft en naast zijn huidige beroep een aantal uur als vakdocent les geeft.¹ Voor deze notitie gaan we voor de bevoegdheid uit van pabo-diploma of een diploma van de universitaire lerarenopleiding.

Resultaten bevoegdheid pabo-diploma en universitaire lerarenopleiding

Van alle 67.605 leraren die in oktober 2017 in het basisonderwijs werkten en die geboren zijn na 1970, heeft 97 procent een diploma gehaald van de hbo-opleiding leraar basisonderwijs of van de universitaire lerarenopleiding.

Tabel 1: Aantal pabo gediplomeerde leraren in basisonderwijs

	Aantal leraren in basisonderwijs geboren na 1970	Percentage leraren in basisonderwijs geboren na 1970
Pabo	65.598	97%
Geen Pabo	2.007	3%
Totaal	67.605	100%

Leraren bewegingsonderwijs of kunstvakken en Pabo studenten

Van de 2.007 leraren in het basisonderwijs die geen Pabo diploma heeft, beschikt een deel (1.233) wel over een diploma van de opleiding leraar lichamelijke opvoeding of een diploma van lerarenopleidingen op het gebied van kunst. Uit de data kunnen we niet afleiden of deze personen ook daadwerkelijk als gym- of kunstvakleraar aan de slag zijn, maar het lijkt wel waarschijnlijk.

Verder zijn er 55 personen die momenteel de Pabo volgen. Waarschijnlijk zitten hier zij-instromers tussen (die bevoegd zijn) en Leraren In Opleiding (LIO) die ook toegestaan zijn les te geven.

Als we deze groepen uit de onbevoegden verwijderen, blijven er 719 leraren (tabel 2) over die onbevoegd voor de klas staan; dat is 1,1 procent van alle leraren in het basisonderwijs die geboren zijn na 1970.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/vraag-en-antwoord/leraar-basisonderwijs>

Tabel 2: Aantal bevoegde/onbevoegde leraren in basisonderwijs excl. gym- en kunstvakleraren

	Aantal leraren in basisonderwijs geboren na 1970	Percentage leraren in basisonderwijs geboren na 1970
Bevoegd via Pabo	65.598	97,0%
Bevoegd als gym- of kunstvakleraar	1.233	1,8%
Ingescheven bij de Pabo	55	0,1%
Onbevoegd	774	1,1%
Totaal	67.605	100%

Opleiding van onbevoegde leraren

Er zijn nu nog 719 leraren in de gegevens te zien die geen diploma hebben van een pabo- of universitaire lerarenopleiding. In onderstaande tabel is te zien welke opleiding en/of diploma de onbevoegde leraren hebben gehaald. Van de 719 personen die onbevoegd als leraar staan opgegeven heeft 15 procent zijn pabo-opleiding afgebroken en 5 procent heeft een diploma voor de opleiding tot leraar voortgezet onderwijs.

Van de grootste groep (23%) hebben we een diploma gevonden voor een andere richting op het hbo.

Tabel 3: Onbevoegde leraren in basisonderwijs uitgesplitst naar diploma en/of opleiding

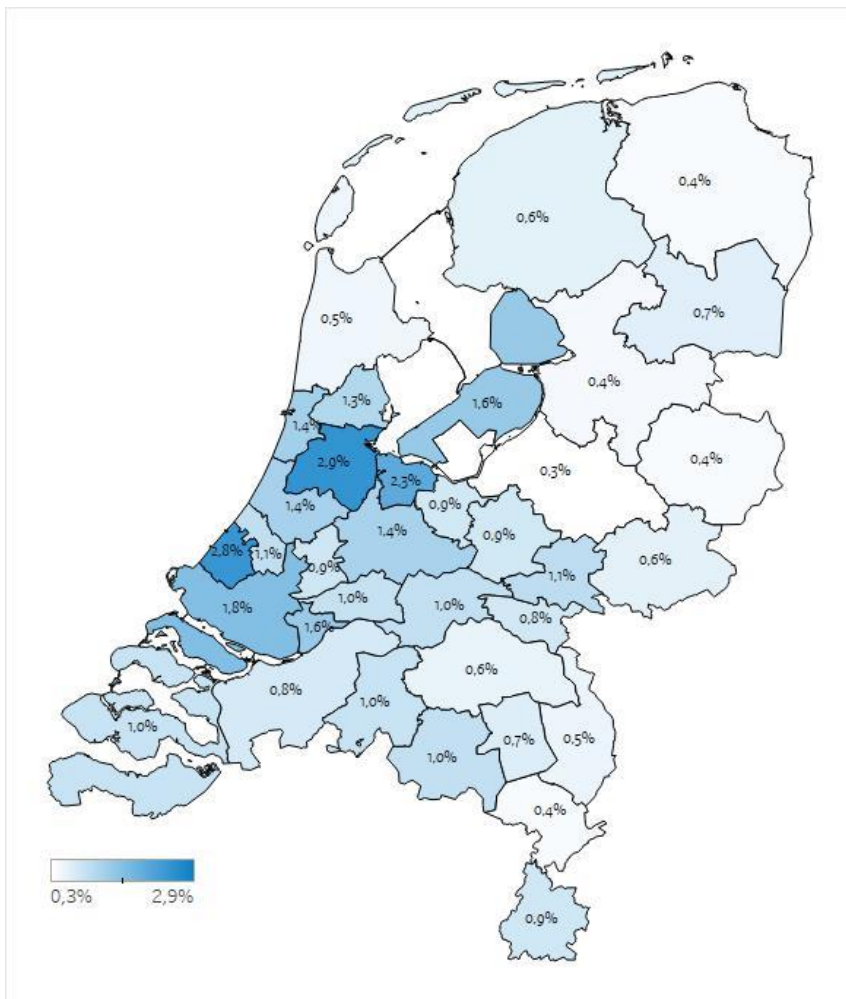
	Onbevoegde leraren in basisonderwijs geboren na 1970	Percentage onder onbevoegde leraren in basisonderwijs geboren na 1970
Vo lerarendiploma	41	6%
Diploma leraar speciaal onderwijs	81	11%
Pedagogiek hbo of wo diploma	89	12%
Hbo diploma andere richting	163	23%
Wo diploma andere richting	110	15%
Afgebroken pabo	106	15%
Geen diploma in ho, wel inschrijving	29	4%
Geen diploma in ho, geen inschrijving. Wel onderwijsnummer	100	14%
Totaal	719	100%

Achtergrondkenmerken van onbevoegde leraren

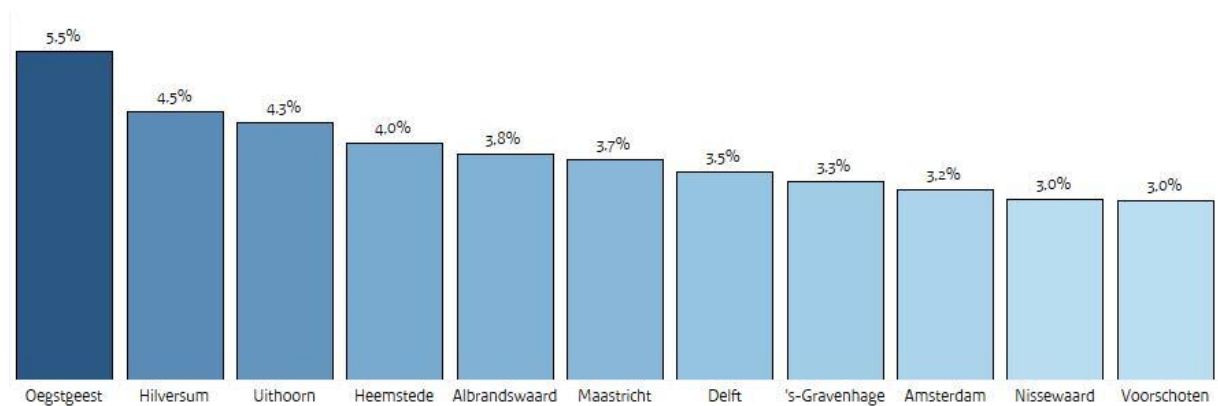
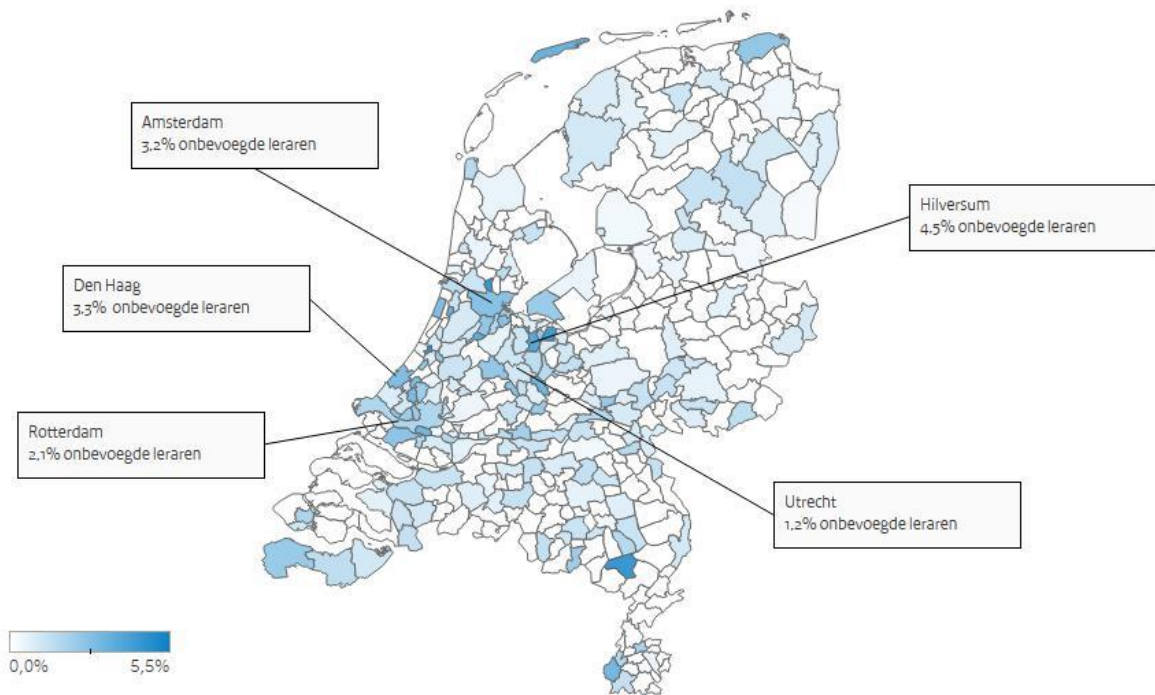
In deze paragraaf zullen we kijken naar achtergrondkenmerken van de leraren en van de scholen waar de leraren les geven. Als we kijken naar de leeftijd en geslacht van de onbevoegde leraren, dan zien we dat van alle leraren onder de 40, 0,8 procent onbevoegd voor de klas staat. Van de

leraren in de klasse van 40 tot en met 46 jaar is dit 2,3 procent. Mannen staan procentueel vaker onbevoegd voor de klas dan vrouwen; 2,2 procent tegen 1,1 procent.

Op basis van waar iemand werkt hebben we ook de regionale verschillen in kaart gebracht. In de regio Groot Amsterdam staan de meeste onbevoegde leraren voor de klas (2,9 procent). Ook in de regio Haaglanden (2,8 procent) en Gooi en Vechtstreek (2,3 procent) zijn de percentages in vergelijking met het landelijk gemiddelde iets hoger.

Op de onderstaande kaart en grafiek hebben we gekeken naar aantal onbevoegde leraren per gemeente. In de gemeente Utrecht werken van de G4 het minste percentage onbevoegde leraren (1,3 procent). In de grafiek onder het kaartje is te zien in welke gemeente de meeste onbevoegde leraren voorkomen. In deze grafiek hebben we alleen de gemeente meegenomen waar meer dan 100 leraren werkzaam zijn. Zo kan het gebeuren dat op het kaartje een gemeente behoorlijk donker is, maar dat hij niet in de grafiek is terug te vinden.

Bijlage 1: Geboortejaar van onbevoegde leraren

In deze bijlage staat de analyse waarmee we bepaald hebben om de selectie van de leraren op basis van het geboortejaar twee jaar verder in de tijd te leggen. Dit is nog inclusief de leraren zonder onderwijsnummer.

Als kijken we naar het geboortejaar van de leraren waarvan we geen geldige bevoegdheid hebben gevonden (grafiek 1) zien we dat van de leraren geboren in 1969 16 procent onbevoegd is, dit neemt af naar 7 procent van de leraren die geboren zijn in 1970. Vervolgens schommelt het rond de 1 á 2 procent, om weer iets te stijgen bij leraren die geboren zijn vanaf 1993. Onderstaande grafiek roept twijfel op of de leraren met geboortejaar 1969 en 1970 echt geen bevoegdheid hebben of, en dat lijkt een stuk waarschijnlijker, dat ze nog niet voorkomen in de diplomabestanden van het hoger onderwijs.

Grafiek 1: Percentage onebevoegde leraren in basisonderwijs naar geboortejaar

